

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 19 juni 2017

348/2017

Lag

om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH DEFINITIONER

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på värdeandelssystemet och på bedrivande av clearingverksamhet i Finland.

Utöver bestämmelserna om värdeandelssystemet och clearingverksamhet i denna lag finns bestämmelser om värdepapperscentraler och clearingverksamhet i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012, nedan *EU:s förordning om värdepapperscentraler*.

Utöver bestämmelserna om centrala motparter i denna lag finns bestämmelser om centrala motparter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister, nedan *EMIR-förordningen*.

På en värdepapperscentral och central motpart som har sitt säte i Finland tillämpas aktiebolagslagen (624/2006), om inte något annat följer av denna lag, EU:s förordning om värdepapperscentraler, EMIR-förordningen eller av annan lagstiftning som gäller värdepapperscentraler och clearingverksamhet.

2 §

Tillsyn

Efterlevnaden av denna lag och av bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den övervakas av Finansinspektionen. Bestämmelser om Finansinspektionen finns i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

RP 28/2016
EkUB 7/2017
RSv 44/2017

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 (32014R0909); EUT L 257, 23.7.2014, s. 1

Definitioner

I denna lag avses med

1) *värdeandelar* sådana aktier, andelar och andra rättigheter enligt 2 kap. 1 § i värdepappersmarknadslagen (746/2012), andra finansiella instrument enligt 1 kap. 10 § i lagen om investeringstjänster (747/2012) och med dem jämförbara rättigheter samt andra värdepapper som har anslutits till värdeandelssystemet,

2) *värdeandelssystemet* ett integrerat informationssystem som omfattar i lagen om värdeandelskonton (827/1991) avsedda värdeandelskonton och förteckningar som hänför sig till dem,

3) *utländskt värdeandelssystem* ett system i EES-området som motsvarar värdeandelssystemet, eller ett system i ett tredjeland som motsvarar värdeandelssystemet,

4) *värdeandelsregister* ett register som förs av en värdepapperscentral i Finland över värdeandelskonton, över värdeandelar som registrerats på värdeandelskonton och över rättigheter och skyldigheter som hänför sig till värdeandelskonton och värdeandelar,

5) *värdepapperscentral* ett finländskt aktiebolag som har ett i denna lag avsett tillstånd att sköta de uppgifter som en värdepapperscentral har,

6) *utländsk värdepapperscentral* ett bolag som har fått tillstånd enligt EU:s förordning om värdepapperscentraler att sköta de uppgifter som en värdepapperscentral har i en EES-stat och ett bolag som är en värdepapperscentral som fått tillstånd i ett tredjeland och som erkänts i enlighet med artikel 25 i EU:s förordning om värdepapperscentraler,

7) *central motpart* en organisation enligt artikel 2.1 i EMIR-förordningen,

8) *clearingmedlem* en organisation som med stöd av artikel 2.1.19 och 2.1.43 i EU:s förordning om värdepapperscentraler har beviljats rätt att överföra transaktioner med och andra överlåtelser av finansiella instrument till clearing i avvecklingssystem,

9) *clearingverksamhet* avräkning av förpliktelser vid handel med finansiella instrument eller avveckling av förpliktelser enligt artikel 2.1.7 i EU:s förordning om värdepapperscentraler,

10) *kontoförvaltare* en sådan part till en värdepapperscentral som värdepapperscentralen har beviljat rätt att göra registreringar i värdeandelsregister,

11) *utkontraktering* åtgärder vilka vidtas i samband med en värdepapperscentralens verksamhet och som innebär att någon annan producerar en sådan funktion eller tjänst för centralen som denna annars själv skulle ha utfört,

12) *EES-stat* en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

13) *den som sköter förvaltarregistrering* en organisation som i stället för värdeandelsägaren antecknas i den ägarförteckning som avses i 4 kap. 3 §,

14) *aktieägarförteckning* en förteckning enligt 3 kap. 15 § 1 mom. i aktiebolagslagen,

15) *part* en deltagare enligt artikel 2.1.19 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter

Finansministeriet, Finlands Bank och Finansinspektionen ska utbyta information i syfte att sköta sina myndighetsuppgifter enligt denna lag och EU:s förordning om värdepapperscentraler.

AVDELNING II

**EN VÄRDEPAPPERSCENTRALS, EN CENTRAL MOTPARTS, EN
CLEARINGMEDLEMS OCH EN KONTOFÖRVALTARES VERKSAMHET**

2 kap.

**En värdepapperscentralers verksamhetstillstånd, ägare, förvaltning och verksamhet
samt centrala motparter**

1 §

Verksamhetstillstånd och inledande av en värdepapperscentralers verksamhet

Verksamhet som värdepapperscentral eller drift av avvecklingssystem kräver verksamhetstillstånd.

Finansministeriet är den tillståndsmyndighet som avses i artikel 11.1 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av verksamhetstillstånd för en värdepapperscentral och om förfarandet för beviljande av verksamhetstillstånd finns i artiklarna 16–21 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

En värdepapperscentral får bedriva clearingverksamhet och dessutom under de förutsättningar som anges i verksamhetstillståndet vara verksam som clearingmedlem.

Värdepapperscentralen ska ha sitt säte i Finland.

Bestämmelser om anförande av besvär på den grunden att finansministeriet inte inom föreskriven tid har meddelat beslut om verksamhetstillstånd finns i 8 kap. 8 § 2 mom.

Innan ett ärende som gäller verksamhetstillstånd avgörs ska finansministeriet begära yttranden om ansökan av Finlands Bank och Finansinspektionen.

Finansministeriet har efter att ha hört sökanden rätt att förena verksamhetstillståndet med sådana begränsningar och villkor för värdepapperscentralens affärsverksamhet som gäller anknutna tjänster enligt avsnitt B i bilagan till EU:s förordning om värdepapperscentraler eller som är nödvändiga för tillsynen eller för stabiliteten på finansmarknaden.

En värdepapperscentral får, om inte något annat följer av tillståndsvillkoren, inleda sin verksamhet omedelbart när verksamhetstillstånd har beviljats och värdepapperscentralens regler har fastställts. Om verksamhetstillstånd har beviljats ett bolag under bildning, får verksamheten inledas efter det att bolaget har registrerats.

2 §

Verksamhetstillstånd för europabolag

Verksamhetstillstånd för bedrivande av verksamhet som värdepapperscentral ska beviljas också ett sådant europabolag som avses i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 om stadga för europabolag, nedan *europabolagsförordningen*, om bolaget har beviljats motsvarande tillstånd i en annan EES-stat och har för avsikt att flytta sitt säte till Finland i enlighet med artikel 8 i den förordningen. Finansministeriet ska begära yttrande om tillståndsansökan av den myndighet som övervakar värdepappersmarknaden i staten i fråga. En flyttning av sätet får inte registreras förrän verksamhetstillstånd har beviljats. Detsamma gäller när ett europabolag bildas genom fusion så att det övertagande bolaget med säte i en annan stat registreras som europabolag i Finland.

3 §

En värdepapperscentralers uppgifter

En värdepapperscentral förvaltar det värdeandelssystem som avses i denna lag.

Om en värdepapperscentral bedriver sådan verksamhet som avses i avsnitt C i bilagan till EU:s förordning om värdepapperscentraler, ska den ha koncession för kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen (610/2014).

4 §

Tillstånd som Finansinspektionen beviljar

Finansinspektionen beviljar värdepapperscentraler tillstånd enligt artikel 48 i EU:s förordning om värdepapperscentraler att upprätta länkar till utländska värdepapperscentraler.

Dessutom beviljar Finansinspektionen värdepapperscentraler tillstånd att utkontraktera de huvudtjänster som avses i avsnitt A i bilagan till EU:s förordning om värdepapperscentraler.

5 §

Ekonomiska verksamhetsförutsättningar och aktieförvärv

Bestämmelser om värdepapperscentralers ekonomiska verksamhetsförutsättningar finns i artikel 47 i EU:s förordning om värdepapperscentraler och bestämmelser om aktieförvärv i artikel 27.7 i den förordningen.

Vad som i de bestämmelser som det hänvisas till i 1 mom. föreskrivs om aktieförvärv i en värdepapperscentral tillämpas också på företag som i enlighet med 2 kap. 4 § i värdepappersmarknadslagen har bestämmande inflytande i värdepapperscentralen (*en värdepapperscentralers holdingföretag*).

6 §

Flyttning av en värdepapperscentralers säte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Om en värdepapperscentral har för avsikt att flytta sitt säte till en annan EES-stat i enlighet med artikel 8 i europabolagsförordningen, ska den efter att ha anmält förslaget för registrering utan dröjsmål sända Finansinspektionen en kopia av det förslag om flyttning som avses i artikel 8.2 och den redogörelse som avses i artikel 8.3 i den förordningen.

Registermyndigheten får inte utfärda intyg enligt 9 § 5 mom. i lagen om europabolag (742/2004), om Finansinspektionen innan tillstånd enligt 2 mom. i den paragrafen beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av säte eller bestämmelserna om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas tidigare än en månad från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig flyttning av sätet.

7 §

En värdepapperscentralers deltagande i fusion eller delning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Om en värdepapperscentral deltar i en gränsöverskridande fusion eller delning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, får registermyndigheten inte utfärda intyg över fusionen enligt 4 § 3 mom. i lagen om europabolag eller 16 kap. 26 § 4 mom. i aktiebolagslagen eller över delningen enligt 17 kap. 25 § 4 mom. i aktiebolagslagen, om Finan-

sinspektionen innan tillstånd beviljats har meddelat registermyndigheten att värdepapperscentralen inte har iakttagit bestämmelserna om fusion eller delning eller om avslutande av verksamheten i Finland. Tillstånd får beviljas tidigare än en månad från den dag som avses i 16 kap. 6 § 2 mom. eller 17 kap. 6 § 2 mom. i aktiebolagslagen endast om Finansinspektionen har meddelat att den inte motsätter sig fusionen, delningen eller flyttning av sätet i samband med att ett europabolag bildas.

8 §

Organisering av en värdepapperscentralens verksamhet

Bestämmelser om organisering av en värdepapperscentralens verksamhet finns i artikel 26 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Utöver det som bestäms om identifiering av intressekonflikter i artikel 26 i den förordningen ska en värdepapperscentral framför allt beakta sådana konfliktsituationer som kan påverka en tillförlitlig skötsel av värdepapperscentralens tillsynsuppgift enligt 13 § i detta kapitel.

När en värdepapperscentral fullgör uppgifter enligt denna lag ska förvaltningslagen (434/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003) inte tillämpas på dess verksamhet. På den som hör till centralens förvaltningsorgan eller är anställd av centralen tillämpas då inte heller bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

9 §

Tryggande av clearingverksamheten

De åtaganden som i clearingverksamheten uppstår för en värdepapperscentral ska förlöpande täckas genom säkerheter som krävs av clearingmedlemmarna.

En värdepapperscentral ska ha en clearingfond, om clearingverksamheten på det sätt som avses i lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklings-system (1084/1999) sköter netting av betalnings- och leveransförpliktelser i fråga om värdepapper. Clearingfonden får användas för att täcka förluster i clearingverksamheten och för att uppfylla de förpliktelser som värdepapperscentralen eller en clearingmedlem har till följd av clearingverksamheten, om dessa inte uppfylls av värdepapperscentralen eller clearingmedlemmen själv. De clearingmedlemmar som deltar i nettingen ska göra inbetalningar till clearingfonden. På fondens förvaltning, stadgar och medelsförvaltning och på återbetalning av dess avkastning och medel tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om en värdepapperscentralens registreringsfond, om den fondens stadgar och medelsförvaltning och om återbetalning av dess avkastning och medel. Fonden får i värdepapperscentralens balansräkning särredovisas i det egna kapitalet. Till clearingfonden ska medel överföras på det sätt som anges i fondens stadgar och värdepapperscentralens regler eller, om fonden särredovisas i värdepapperscentralens balansräkning, i bolagsordningen. Värdepapperscentralens bolagsstämma kan besluta att ett visst belopp av det fria egna kapital som balansräkningen utvisar ska överföras till clearingfonden. I värdepapperscentralens regler kan det dessutom bestämmas att clearingmedlemmarna ska avsätta medel till fonden. Clearingfondens medel får återbetalas till clearingmedlemmarna eller användas för vinstutdelning endast med Finansinspektionens tillstånd eller när värdepapperscentralen upplöses.

En värdepapperscentral kan för att trygga sin verksamhet träffa avtal med clearingmedlemmarna om delning av eventuella förluster i clearingverksamheten. En clearingmedlems ansvar kan i ett sådant avtal inskränkas till endast en del av clearingverksamheten. En övre gräns kan sättas för en clearingmedlems ansvar.

För ett avtal om delning av förluster krävs finansministeriets fastställelse. Innan avtalet fastställs ska finansministeriet begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen. En clearingmedlem kan helt eller delvis ersätta ett avtal om delning av förluster genom en försäkring eller garanti som tryggar clearingverksamheten.

Värdepapperscentralens kapitalbas, ett eventuellt förlustdelningsavtal, centralens clearingfond och de för värdepapperscentralen ställda säkerheterna, tecknade försäkringarna, givna garantierna och andra förhandsåtgärder för att trygga clearingverksamheten ska sammantagna vara tillräckliga för att trygga en tillförlitlig clearingverksamhet.

10 §

Internationellt samarbete

Utöver de anslutningar mellan en värdepapperscentral och andra marknadsinfrastrukturer som anges i artiklarna 48, 50, 51 och 53 i EU:s förordning om värdepapperscentraler ska värdepapperscentralen bedriva samarbete med deponeringsinstitut för värdepapper och förvaringsinstitut.

Värdepapperscentralen ska föra de konton och förteckningar som behövs för det internationella samarbetet i värdeandelsregistret. Bestämmelser om samarbetet ska finnas i värdepapperscentralens regler.

11 §

En värdepapperscentralens bindningar

En betydande bindning mellan en värdepapperscentral och någon annan juridisk person eller en fysisk person får inte hindra en effektiv tillsyn över värdepapperscentralen. En effektiv tillsyn får inte heller hindras av sådana bestämmelser och administrativa föreskrifter som i ett tredjeland ska tillämpas på fysiska eller juridiska personer med sådana bindningar.

Förändringar som efter det att ett verksamhetstillstånd beviljats sker i de uppgifter om bindningar som uppgetts i tillståndsansökan ska omedelbart anmälas till Finansinspektionen.

Med betydande bindningar avses i denna paragraf det som föreskrivs i 5 kap. 12 § i kreditinstitutslagen.

12 §

Värdepapperscentralens beredskap

Värdepapperscentralen ska säkerställa att uppgifterna i värdeandelssystemet kan förvaras så störningsfritt som möjligt också under undantagsförhållanden. Detta ska ske genom tillräckligt omfattande informationssystem i Finland eller genom andra arrangemang som är tillräckliga för att verksamheten inte ska avbrytas, genom deltagande i beredskapsplanering på finansmarknaden och förberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden och genom andra motsvarande åtgärder.

Om kraven i 1 mom. förutsätter åtgärder som klart avviker från verksamhet som kan anses vara sedvanlig för en värdepapperscentral och om åtgärderna medför väsentliga merkostnader, kan kostnaderna ersättas ur den försörjningsberedskapsfond som avses i lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992).

13 §

Värdepapperscentralens tillsynsuppgift

En värdepapperscentral ska ordna tillräcklig och tillförlitlig tillsyn för att säkerställa att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den samt värdepapperscentralens regler iakttas inom värdeandelssystemet och clearingverksamheten.

En värdepapperscentral ska informera Finansinspektionen om förfaranden som uppenbart strider mot bestämmelser eller föreskrifter som avses i 1 mom. eller mot värdepapperscentralens regler, om inte förfarandet omedelbart rättas till eller situationen reder upp sig på något annat sätt. Finansinspektionen ska dock alltid informeras om förfaranden som har inneburit väsentliga eller upprepade överträdelser av bestämmelserna, föreskrifterna eller reglerna.

Kontoförvaltare och andra som anlitar värdepapperscentralens tjänster ska på begäran ge värdepapperscentralen de specificerade uppgifter som värdepapperscentralen behöver för att uppfylla tillsynsplikten enligt denna paragraf.

14 §

En värdepapperscentralers regler

Bestämmelser om en värdepapperscentralers regler finns i artiklarna 26.4 och 43 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Förutom det som anges i de bestämmelser som nämns i 1 mom. ska i reglerna finnas bestämmelser åtminstone om

- 1) regler och principer för informationsutbyte mellan värdepapperscentralen, kontoförvaltarna och clearingmedlemmarna samt om identifikationssignum för värdeandelar och rättsinnehavare och om övriga gemensamma rutiner inom värdeandelssystemet,
- 2) kontoförvaltarnas och clearingmedlemmarnas minimiöppettider,
- 3) förfarandet vid utredning av fel och oklarheter inom registreringsverksamheten,
- 4) data- och registersäkerhetsrutiner som kontoförvaltarna ska iakta och om förvaring av kontoförvaltarnas beslutsdokument eller kopior av dem,
- 5) beviljande av rätt att vara verksam som kontoförvaltare och som clearingmedlem och vilka uppgifter som ska lämnas i ansökan om detta,
- 6) hur och på vilka grunder en sökande godkänns som kontoförvaltare och clearingmedlem och rättigheterna återkallas,
- 7) hur värdepapperscentralens lagstadgade tillsynsuppgifter ska fullgöras,
- 8) hur behörigheten att meddela beslut som kompletterar reglerna fördelar sig mellan styrelsen och verkställande direktören,
- 9) hur reglerna ändras och ändringarna anmäls,
- 10) vilka typer av värdepapperstransaktioner eller andra transaktioner som clearingverksamheten ska omfatta,
- 11) hur och när clearingverksamheten ordnas,
- 12) hur förpliktelser till följd av värdepapperstransaktioner eller andra transaktioner ska avräknas i clearingverksamheten,
- 13) tidpunkten då en förpliktelse enligt 12 punkten ska anses vara anmäld till clearing,
- 14) på vilket sätt värdepapperscentralen svarar för att förpliktelser enligt 12 punkten uppfylls,
- 15) hur en förpliktelse enligt 12 punkten ska uppfyllas,
- 16) hur värdepapperscentralens likviditet tryggas,
- 17) hur de säkerheter för clearingverksamheten som avses i 9 § ska ställas,
- 18) hur förlustrisken i clearingverksamheten ska täckas,
- 19) hur clearingverksamheten ska ordnas vid störningar eller när en clearingmedlem åsidosätter sina förpliktelser inom clearingverksamheten,

- 20) hur clearingmedlemmarna svarar för clearingverksamheten,
 21) vilka särskilda krav som ställs på en organisation som är ombud för en clearingmedlem,
 22) vilka närmare krav som ställs på en organisation som i samband med värdepappersstransaktioner avräknar förpliktelser som avvecklas i avvecklingssystemet,
 23) hur värdepapperscentralen kan bedriva clearingverksamhet med avtal om värdepapperslån och avtal om återköp av värdepapper eller i sin verksamhet netta förpliktelser i enlighet med lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem,
 24) vilken stats lag som ska tillämpas på clearingverksamheten.

15 §

Fastställelse av en värdepapperscentralers regler

Finansministeriet fastställer på ansökan en värdepapperscentralers regler. Reglerna ska fastställas, om de är förenliga med denna lag och om det utifrån inkommen utredning kan anses vara sannolikt att de tryggar en tillförlitlig organisering av värdepapperscentralens verksamhet och av clearingverksamheten samt förvaltningen av värdeandelssystemet.

En ansökan om fastställelse av regler ska avgöras inom tre månader från det att den mottagits eller, om den är bristfällig, från det att sökanden har lämnat in de handlingar och utredningar som behövs för att avgöra saken. Beslut ska dock alltid fattas inom sex månader från det att ansökan mottagits. Innan reglerna fastställs ska finansministeriet begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen. Om Finlands Bank ger ett negativt yttrande om frågor som hör till dess lagstadgade uppgifter, får reglerna inte fastställas till denna del.

För att stärka förtroendet för värdeandelssystemet och clearingverksamheten eller av andra synnerligen vägande skäl kan finansministeriet besluta att de regler som det fastställt ska ändras eller kompletteras. Innan finansministeriet meddelar ett sådant beslut ska det begära yttranden av Finlands Bank och Finansinspektionen.

Om ett viktigt allmänt intresse kräver att det ordnas clearingverksamhet och om clearingverksamhetens regler eller en ändring av dem inte har fastställts på grund av att ansökan har avslagits eller av någon annan orsak, kan finansministeriet bestämma hur clearingverksamheten ska ordnas.

Kontoförvaltare och clearingmedlemmar ska förbinda sig att följa värdepapperscentralens regler. Den som emitterar en värdeandel ska förbinda sig att följa värdepapperscentralens regler innan värdeandelen på ansökan av emittenten kan anslutas till värdeandelssystemet.

16 §

Privata transaktioner

En värdepapperscentral ska vidta tillräckliga åtgärder i syfte att förhindra att personer med inflytande vid centralen genomför privata transaktioner, om detta kan orsaka intressekonflikter eller om personerna i fråga har insiderinformation som avses i värdepappersmarknadslagen eller konfidentiell information om emittenter eller clearingmedlemmar eller om deras transaktioner. Åtgärder ska vidtas i syfte att säkerställa informationens konfidentialitet.

En värdepapperscentral ska bevara information om privata transaktioner. Centralen ska varje år rapportera till Finansinspektionen hur den har övervakat efterlevnaden av bestämmelserna, föreskrifterna och värdepapperscentralens interna anvisningar om privata transaktioner och vilka åtgärder den har vidtagit när bestämmelserna, föreskrifterna eller anvisningarna inte iakttagits.

På personer med inflytande vid värdepapperscentraler och på deras privata transaktioner tillämpas vad som i 7 kap. 11 § i lagen om investeringstjänster föreskrivs om personer med inflytande i ett värdepappersföretag och om deras privata transaktioner.

17 §

Skyldighet att göra insideranmälan

En insider enligt 2 mom. vid en värdepapperscentral ska med iakttagande av 18 § till det insiderregister som avses i 19 § lämna en *insideranmälan* om uppgifter som gäller

- 1) aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad eller en multilateral handelsplattform i Finland, eller
- 2) sådana finansiella instrument vars värde bestäms utifrån aktier som avses i 1 punkten

Med *insider* vid en värdepapperscentral avses

- 1) medlemmarna och suppleanterna i en värdepapperscentralens styrelse och förvaltningsråd, värdepapperscentralens verkställande direktör och dennes ställföreträdare samt värdepapperscentralens revisorer, revisorssuppleanter och den huvudansvariga revisorn för revisionsammanslutningen,
- 2) andra anställda hos värdepapperscentralen än de som avses i 1 punkten och som på grund av sin ställning eller sina uppgifter regelbundet har tillgång till insiderinformation om aktier eller finansiella instrument som avses i 1 mom.

18 §

Insideranmälan

En insider vid en värdepapperscentral ska göra insideranmälan inom fjorton dagar från det att han eller hon utnämns till ett uppdrag enligt 17 § 2 mom.

I insideranmälan ska nämnas

- 1) omyndig vars intressebevakare insidern är,
- 2) organisationer och stiftelser där insidern eller en omyndig som avses i 1 punkten direkt eller indirekt har bestämmande inflytande,
- 3) insiderns samt en i 1 punkten avsedd omyndigs och en i 2 punkten avsedd organisations eller stiftelses innehav av aktier och sådana finansiella instrument vars värde bestäms utifrån aktierna i fråga, när de i Finland är föremål för handel på en reglerad marknad eller en multilateral handelsplattform.

En insider ska medan uppdraget pågår inom sju dagar underrätta värdepapperscentralen om

- 1) förvärv och avyttringar av sådana aktier och finansiella instrument som avses i 2 mom. 3 punkten, då förändringen i innehavet uppgår till minst 5 000 euro,
- 2) andra förändringar i uppgifter som avses i denna paragraf.

De uppgifter som avses i 2 mom. 2 och 3 punkten behöver inte uppges till den del de gäller bostadsaktiebolag, ömsesidiga fastighetsaktiebolag som avses i 28 kap. 2 § i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009), ideella föreningar, ekonomiska föreningar eller sådana organisationer som drivs utan vinstsyfte. Om en organisation bedriver regelbunden handel med finansiella instrument, ska emellertid uppgifter om organisationen lämnas.

I anmälan ska ingå de uppgifter som behövs för att identifiera personen, organisationen eller stiftelsen i fråga samt uppgifter om aktierna och övriga finansiella instrument.

Om aktier eller finansiella instrument som avses i 2 mom. 3 punkten har anslutits till värdeandelssystemet kan värdepapperscentralen organisera ett förfarande som gör det möjligt att hämta uppgifterna ur värdeandelssystemet. I så fall behövs ingen separat anmälan.

19 §

Värdepapperscentralens insiderregister

Värdepapperscentralen ska föra ett register över insideranmälningar som avses i 18 § (*värdepapperscentralens insiderregister*), av vilket det för varje insider ska framgå de aktier och finansiella instrument som ägs av insidern, en omyndig som avses i 18 § 2 mom. 1 punkten och av en organisation eller stiftelse som avses i 18 § 2 mom. 2 punkten och som är av det slag som nämns i momentet samt specificerade förvärv och avyttringar.

Om anmälningar görs i enlighet med 18 § 6 mom. kan värdepapperscentralens insiderregister till denna del bildas av uppgifter från värdeandelssystemet.

Förvaltningen av värdepapperscentralens insiderregister ska organiseras på ett tillförlitligt sätt. De uppgifter som registrerats i registret ska bevaras i fem år efter registreringen. Var och en har rätt att mot ersättning av kostnaderna få utdrag och kopior ur registret. Fysiska personers personbeteckning och adress och andra fysiska personers än insiderns namn är dock inte offentliga.

Värdepapperscentralen ska varje år rapportera till Finansinspektionen om förvaltningen av insiderregistret, om övervakningen av anmälningsskyldigheten för insider vid värdepapperscentralen och om vilka åtgärder värdepapperscentralen har vidtagit om bestämmelserna, föreskrifterna eller värdepapperscentralens interna anvisningar inte iakttagits.

20 §

Revision

Bestämmelser om revision av värdepapperscentraler finns i artikel 26.6 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

Utöver det som föreskrivs i artikel 26 ska minst en av värdepapperscentralens revisorer vara en CGR-revisor enligt 1 kap. 2 § 3 punkten i revisionslagen (1141/2015) eller en revisionssammanslutning enligt 5 punkten i den paragrafen.

21 §

Finansinspektionens behörighet att utfärda föreskrifter

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om identifiering och förebyggande av intressekonflikter för att värdepapperscentralen ska kunna sköta sin tillsynsuppgift enligt 13 §.

Finansinspektionen får dessutom utfärda närmare föreskrifter om transaktioner enligt 16 § 1 mom., om rapporter och rapporteringen till Finansinspektionen enligt 16 § 2 mom., om innehållet i insideranmälningar enligt 18 § och hur de ska göras, om innehållet i värdepapperscentralens insiderregister enligt 19 § och hur uppgifterna ska registreras, om rapporter och rapporteringen till Finansinspektionen enligt 19 § 4 mom. samt om hur sådana rapporter som avses i 22 § 1 mom. ska göras och om hur de ska behandlas hos värdepapperscentralen. Föreskrifterna ska i tillämpliga delar motsvara sådana föreskrifter som med stöd av 7 kap. 23 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom. i den paragrafen i lagen om investeringstjänster meddelas värdepappersföretag.

22 §

Rapportering om överträdelser

En värdepapperscentral ska ha rutiner som ska iakttas för att dess anställda internt genom en oberoende kanal ska kunna rapportera misstankar om överträdelse av bestämmel-

serna om värdepapperscentraler. Personuppgifterna för rapportören och för den som är föremål för rapporten är sekretessbelagda, om inte något annat föreskrivs i lag.

Värdepapperscentralen ska bevara de behövliga uppgifterna enligt 1 mom. Uppgifterna ska avföras fem år efter rapporteringen, om de inte fortfarande behövs för en brottsutredning, en anhängig rättegång eller en myndighetsundersökning eller för att trygga de rättigheter som rapportören eller den som är föremål för rapporten har. Behovet av fortsatt bevarande ska granskas senast tre år efter den föregående undersökningen av behovet. En anteckning ska göras om granskningen.

En registrerad person som är föremål för en rapport har inte rätt till insyn i de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. Dataombudsmannen får på begäran av den registrerade kontrollera att sådana uppgifter om den registrerade som avses i 1 och 2 mom. är lagenliga.

Värdepapperscentralen ska vidta lämpliga och tillräckliga åtgärder för att skydda rapportörer.

23 §

Verksamhetstillstånd för och tillsyn över centrala motparter

Finansministeriet är den myndighet enligt artikel 22.1 i EMIR-förordningen som beviljar verksamhetstillstånd för finländska centrala motparter. Bestämmelser om Finansinspektionens ställning som behörig myndighet som övervakar centrala motparters verksamhet finns i 50 d § i lagen om Finansinspektionen. Bestämmelser om villkor och förfaranden för beviljande av verksamhetstillstånd för centrala motparter finns i artiklarna 14–21 i EMIR-förordningen.

24 §

Centrala motparters verksamhet

Bestämmelser om centrala motparters verksamhet finns i EMIR-förordningen.

25 §

Avtal för en eventuell insolvens hos den centrala motpartens clearingmedlem

Avtal enligt artikel 48 i EMIR-förordningen om överföring av tillgångar och kontrakt som tillhör kunder hos en central motparts clearingmedlem till en annan clearingmedlem kan verkställas trots konkurs, företagsanering, temporärt avbrytande av en depositionsbanks verksamhet och andra med dessa jämförbara förfaranden som gäller den förstnämnda clearingmedlemmen.

26 §

Tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel på en central motpart

Vad som i 15 § föreskrivs om fastställelse av en värdepapperscentralers regler, i 16 § om privata transaktioner, i 17–19 § om insideranmälan och insiderregister, i 20 § 2 mom. om revision och i 21 § om Finansinspektionens behörighet att utfärda föreskrifter tillämpas på en finländsk central motpart.

Clearingmedlemmar och kontoförvaltare

1 §

Beviljande av rätt att vara verksam som clearingmedlem

Bestämmelser om beviljande och återkallelse av rätt att vara verksam som clearingmedlem finns i artikel 33 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

En värdepapperscentral ska bevilja finska staten, Finlands Bank och börser rätt att vara verksam som clearingmedlem. Denna rätt ska även beviljas sådana tillhandahållare av investeringstjänster

- 1) som har fast driftställe i Finland,
- 2) som uppfyller de krav som ställs på clearingmedlemmar i denna lag, i bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den och i värdepapperscentralens regler om clearingverksamhet,
- 3) vars deltagande i clearingverksamheten inte är ägnat att äventyra tillförlitligheten i denna verksamhet eller i värdepapperscentralens övriga verksamhet, och
- 4) vars aktiekapital, andelskapital eller något annat motsvarande kapital uppgår till minst 730 000 euro.

Rätt att vara verksam som clearingmedlem ska dessutom beviljas

1) sådana utländska tillhandahållare av investeringstjänster som av en myndighet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har beviljats auktorisation motsvarande sådant verksamhetstillstånd som krävs av en tillhandahållare av investeringstjänster i Finland, när den utländska tillhandahållaren saknar fast driftställe i Finland och uppfyller förutsättningarna i 2 mom. 2–4 punkten,

2) sådana centrala motparter som uppfyller förutsättningarna enligt 2 mom. 2–4 punkten, samt

3) utländska värdepapperscentraler.

På de villkor som finansministeriet bestämmer får en värdepapperscentral bevilja också andra finländska och utländska företag som uppfyller villkoren i 2 mom. 2–4 punkten och som har tillräckliga förutsättningar när det gäller kapitaltäckning och riskhantering rätt att vara verksam som clearingmedlem. I de villkor som finansministeriet bestämmer ska det krävas att det sökande företaget lämnar värdepapperscentralen utredningar som i tillämpliga delar motsvarar de utredningar som enligt 3 kap. 1 § i lagen om investeringstjänster och den förordning som finansministeriet utfärdat med stöd av den ska fogas till ett värdepappersföretags ansökan om verksamhetstillstånd.

Innan finansministeriet fattar beslut om att bestämma villkoren enligt 4 mom. ska det begäras yttrande av Finlands Bank och Finansinspektionen.

2 §

Skyldighet att ansöka om rätt att vara verksam som clearingmedlem

En sådan central motpart som i samband med värdepapperstransaktioner avräknar förpliktelser som regelbundet avvecklas i det avvecklingssystem som värdepapperscentralen driver och vars verksamhet väsentligt kan komma att påverka finansmarknadens stabilitet, ska hos värdepapperscentralen ansöka om rätt att vara verksam som clearingmedlem.

3 §

Tryggande av clearingmedlemmars ställning

En värdepapperscentral ska se till att clearingmedlemmarna inte löper risk att i värdepapperscentralens verksamhet förlora en prestation utan att få någon motprestation. En värdepapperscentral får inte uppfylla förpliktelser till följd av värdepapperstransaktioner eller överlåtelser gentemot en clearingmedlem utan att förvissa sig om att denna har uppfyllt sina egna förpliktelser i samband med värdepapperstransaktioner eller överlåtelser.

En värdepapperscentral får för clearingverksamheten i eget namn öppna clearingkonto i Finlands Bank, en utländsk centralbank, en inlåningsbank, ett utländskt kreditinstitut eller dess filial för in- och utbetalningar av prestationer till och från clearingmedlemmar och deras kunder. De medel som finns på ett sådant konto tillhör inte värdepapperscentralen, och denna ska i sin bokföring hålla medlen åtskilda från sina egna medel. Värdepapperscentralen ska i realtid registrera vem kontomedlen tillhör.

4 §

Clearingmedlemmars kontrollskyldighet

Clearingmedlemmar ska genom överföring av besittningsrätten till värdepapper, genom förvaring av kundmedel i enlighet med 9 kap. 1 § i lagen om investeringstjänster, genom registrering som avses i 9 eller 16 § i lagen om värdeandelskonton eller annars tillräckligt omsorgsfullt förvissa sig om att betalnings- eller leveransförpliktelser efter värdepapperstransaktioner eller andra överlåtelser kan uppfyllas i enlighet med värdepapperscentralens regler.

Bestämmelser om skadeståndsskyldighet finns i 8 kap. 4 §.

5 §

Värdepapperscentralens och clearingmedlemmens panträtt

Som säkerhet för sådana förpliktelser i anslutning till värdepapperstransaktioner som fastställts i enlighet med värdepapperscentralens regler och som en clearingmedlem har lämnat till clearing har värdepapperscentralen panträtt i värdeandelar som efter transaktionen har registrerats på ett i 16 § i lagen om värdeandelskonton avsett kommissionskonto som förs för en värdepapperscentral, clearingmedlem eller tillhandahållare av investeringstjänster. Värdepapperscentralen får panträtt, om den har betalat för värdeandelarna eller övertagit ansvaret för betalningen.

En clearingmedlem har som säkerhet för förpliktelser i anslutning till uppdrag som avser värdeandelarna panträtt i egna värdeandelar eller i kunders värdeandelar som har registrerats på ett kommissionskonto som förs för en tillhandahållare av investeringstjänster som clearingmedlemmen företräder, förutsatt att clearingmedlemmen har betalat för värdeandelarna.

Om det i samma värdeandelar samtidigt finns panträtt enligt både 1 och 2 mom., får den som innehar en rättighet som avses i 1 mom. sin fordran betald före den som innehar en rättighet som avses i 2 mom.

Om en i 1 eller 2 mom. nämnd förpliktelse som gäller pantsatt egendom åsidosätts, får panthavaren omvandla egendomen till pengar för att clearingen ska kunna genomföras. Om den pantsatta egendomen består av värdepapper eller finansiella instrument som är föremål för handel på en reglerad marknad, kan värdepapperen eller de finansiella instrumenten omvandlas till pengar på en reglerad marknad eller multilateral handelsplattform. Vid omvandlingen är det också annars möjligt att avvika från vad som i lag föreskrivs om begränsningar i panthavarens rätt, om inte avvikelserna oskäligt äventyrar pantägarens, gäl-

denärens eller de övriga borgenärernas intressen. En clearingmedlem har rätt att omvandla pantsatt egendom till pengar också om en tillhandahållare av investeringstjänster som inte är clearingmedlem åsidosätter sina förpliktelser till följd av transaktioner som ska ges clearing och avvecklas.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om värdeandelar som registrerats på kommissionskonton tillämpas också på sålda och köpta värdepapper och finansiella instrument som har överlämnats till en värdepapperscentral eller en clearingmedlem för clearing och avveckling.

6 §

Beviljande av rätt att vara verksam som kontoförvaltare

En värdepapperscentral ska bevilja finska staten, Finlands Bank och centralbankerna i andra EES-stater, samt sådana börser, centrala motparter och utländska värdepapperscentraler som avses i lagen om handel med finansiella instrument (748/2012) rätt att vara verksam som kontoförvaltare. Rätt att vara verksam som kontoförvaltare ska beviljas även sådana tillhandahållare av investeringstjänster och clearingmedlemmar

- 1) vars planerade verksamhet uppfyller de tekniska krav som verksamheten ställer,
- 2) som med beaktande av tidigare verksamhet eller av någon annan orsak med fog kan anses uppfylla kraven på juridisk sakkunskap och etisk standard,
- 3) vars planerade verksamhet inte äventyrar värdeandelssystemets och värdeandelsregistrets tillförlitlighet och ändamålsenlighet,
- 4) vars aktiekapital, andelskapital eller något annat motsvarande kapital uppgår till minst 730 000 euro, och
- 5) som uppfyller övriga krav i värdepapperscentralens regler.

Värdepapperscentralen ska dessutom bevilja sådana utländska tillhandahållare av investeringstjänster som uppfyller kraven enligt 1 mom. och som av en myndighet i någon annan EES-stat har beviljats auktorisation som motsvarar det verksamhetstillstånd som krävs av tillhandahållare av investeringstjänster i Finland rätt att vara verksam som kontoförvaltare.

Värdepapperscentralen får bevilja en organisation som handlar för andras räkning rätt att vara verksam som kontoförvaltare, om organisationen uppfyller de krav som ställs i 1 mom. Kontoförvaltaren får utkontraktera sin verksamhet också till en organisation som inte är en sådan kontoförvaltare som avses i denna paragraf.

På de villkor som finansministeriet bestämmer får värdepapperscentralen bevilja andra stater, centralbanker i andra stater än EES-stater, organisationer som avses i 2 kap. 10 § och andra utländska organisationer som uppfyller kraven enligt 1 mom. rätt att vara verksam som kontoförvaltare.

På de villkor som finansministeriet bestämmer får värdepapperscentralen bevilja också andra organisationer som uppfyller kraven enligt 1 mom. 1, 3 och 5 punkten rätt att vara verksam som kontoförvaltare. I sådana fall får organisationen rätt att göra registreringar i värdeandelsregistret endast för egen räkning. Innan finansministeriet fattar beslut om att bestämma villkoren enligt 4 mom. ska det begära yttrande av Finlands Bank och Finansinspektionen.

I de villkor som finansministeriet bestämmer enligt 4 och 5 mom. ska det förutsättas att ägarna till ett företag som ansöker om rätt att vara verksam som kontoförvaltare är tillförlitliga. På bedömningen av tillförlitligheten tillämpas 3 kap. 4 § i lagen om investeringstjänster.

7 §

Avgörande av ärenden som gäller beviljande av rätt att vara verksam som kontoförvaltare

En värdepapperscentral ska avgöra ansökningar om rätt att vara verksam som kontoförvaltare inom en månad från mottagandet av ansökan. Om värdepapperscentralen under denna tid ber sökanden om tilläggsutredning, ska tidsfristen räknas från den dag då centralen tar emot utredningen.

Värdepapperscentralen ska iaktta opartiskhet när den beviljar rätt att vara verksam som kontoförvaltare.

Värdepapperscentralen ska utan dröjsmål delge Finansinspektionen sina beslut om rätt att vara verksam som kontoförvaltare. En organisation som ansöker om rätt att vara verksam som kontoförvaltare har rätt att inom 30 dagar efter att ha fått del av värdepapperscentralens beslut hänskjuta beslutet till Finansinspektionen för behandling. Finansinspektionen ska meddela värdepapperscentralen att ärendet har hänskjutits till Finansinspektionen.

8 §

Återkallelse av rätt att vara verksam som kontoförvaltare

Värdepapperscentralen ska återkalla rätten att vara verksam som kontoförvaltare, om kontoförvaltaren inte längre uppfyller alla de förutsättningar för godkännande som anges i 6 § 1 mom. 1–4 punkten eller om Finansinspektionen så beslutar för att stärka förtroendet för värdeandelssystemet eller av något annat särskilt vägande skäl.

Värdepapperscentralen kan återkalla rätten att vara verksam som kontoförvaltare eller inskränka den, om

- 1) kontoförvaltaren i sin verksamhet väsentligt har brutit mot lag, bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av lag, mot villkor eller begränsningar i beslutet om rätt att vara verksam som kontoförvaltare eller mot värdepapperscentralens regler,
- 2) kontoförvaltaren inte har haft någon verksamhet på sex månader,
- 3) kontoförvaltarens verksamhet eller en del av den inte har inletts inom tolv månader från det att rätten beviljats, eller
- 4) det i ansökningsskedet har lämnats väsentligt felaktiga eller bristfälliga uppgifter om omständigheter som är av avgörande betydelse för kontoförvaltarens verksamhet.

När rätten har återkallats ska kontoförvaltarens registreringsverksamhet utan dröjsmål börja bedrivas av värdepapperscentralen. Värdepapperscentralen ska utan dröjsmål se till att kontoförvaltarens registreringsverksamhet avslutas.

Värdepapperscentralen ska utan dröjsmål delge Finansinspektionen sitt beslut om återkallelse av rätten att vara verksam som kontoförvaltare. En kontoförvaltare vars rätt har återkallats har rätt att inom 30 dagar från att ha fått del av värdepapperscentralens beslut hänskjuta beslutet till Finansinspektionen. Även om värdepapperscentralens beslut har hänskjutits till Finansinspektionen för behandling är det i kraft tills vidare, om inte Finansinspektionen beslutar något annat eller om inte något annat föreskrivs om saken någon annanstans. Finansinspektionen ska meddela värdepapperscentralen att ärendet har hänskjutits till Finansinspektionen.

9 §

Begränsning av kontoförvaltares verksamhet

En värdepapperscentral kan i stället för att återkalla rätten att vara verksam som kontoförvaltare begränsa kontoförvaltarens verksamhet, om detta kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Värdepapperscentralen kan för viss tid begränsa en kontoförvaltares verksamhet, om oskicklighet eller oaktsamhet har konstaterats i verksamheten eller om det är uppenbart att kontoförvaltarens verksamhet äventyrar värdeandelsystemets eller värdeandelsregistrets stabilitet eller investerarnas intressen.

Vad som i 8 § 4 mom. föreskrivs om beslut om återkallelse av rätten att vara verksam som kontoförvaltare tillämpas även på beslut om begränsning av en kontoförvaltares verksamhet.

10 §

Värdepapperscentralen som kontoförvaltare

En värdepapperscentral kan vara verksam som kontoförvaltare för ett värdeandelskonto.

11 §

Tillämpning av procedurbestämmelserna om investeringstjänster på clearingmedlemmar och kontoförvaltare

Vad som föreskrivs om hantering av intressekonflikter i 7 kap. 10 § i lagen om investeringstjänster och om privata transaktioner i 11 § i det kapitlet, om värdepappersföretags skyldighet att särredovisa kundmedel i 9 kap 1 § och om orderhantering i 10 kap. 7 § i den lagen tillämpas också på clearingmedlemmar och kontoförvaltare.

Vad som i artikel 16.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG föreskrivs om den skyldighet att göra anmälan om marknadsmissbruk som gäller för tillhandahållare av investeringstjänster och vad som i 71 b § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) föreskrivs om ansvarsbegränsning vid lämnande av information till Finansinspektionen tillämpas också på clearingmedlemmar och kontoförvaltare.

12 §

Finansinspektionens behörighet att utfärda föreskrifter

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om i 11 § 1 mom. avsedda

- 1) förfaranden vid hantering av intressekonflikter,
- 2) privata transaktioner,
- 3) förfarandet vid hantering av order.

Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om särredovisning av kundmedel på i 3 § 2 mom. avsedda konton som värdepapperscentralen har öppnat och om tryggnad av kundernas ställning inom clearingverksamheten samt om innehållet i sådana anmälningar om marknadsmissbruk som avses i 11 § 2 mom. och om hur anmälningarna ska göras.

AVDELNING III

VÄRDEANDELSSYSTEMET

4 kap.

Värdeandelssystemet, förvaltarregistrering samt registreringsfond och clearingfond

1 §

Värdeandelar

För värdeandelar utfärdas inte aktiebrev, skuldebrev eller andra sådana värdepapper över rättigheters existens och innehåll. Värdeandelar numreras inte.

Vad som i denna lag eller någon annanstans i lag föreskrivs om värdepapper tillämpas också på värdeandelar.

2 §

Värdeandelskonton

Värdeandelar samt rättigheter och begränsningar som gäller värdeandelar ska registreras på värdeandelskonton som förs i värdeandelsregistret. Bestämmelser om värdeandelskonton finns i lagen om värdeandelskonton.

Vad som i denna lag eller någon annanstans i lag föreskrivs om utfärdande och överlåtelse av värdepapper tillämpas också på registrering av värdeandelar på värdeandelskonton.

3 §

Förteckningar

I en värdepapperscentral ska för varje emittents räkning föras aktieägarförteckningar och andra motsvarande emittentbaserade ägarförteckningar över ägarna till följande värdeandelar som hör till värdeandelssystemet:

- 1) en aktie eller någon annan andel i ett företags eget kapital eller över därtill ansluten rätt till utdelning, ränta eller annan avkastning eller rätt till teckning,
- 2) en kombination av rättigheter som nämns i 1 punkten och 2 mom. 1 punkten,
- 3) en fondandel eller en därmed jämförbar andel i ett fondföretag.

I en värdepapperscentral ska det föras förteckningar över ägarna till följande värdeandelar som hör till värdeandelssystemet:

- 1) en andel i ett obligationslån eller någon därmed jämförlig gäldenärsförbindelse eller en till den andelen eller förbindelsen ansluten rätt till ränta eller annan avkastning,
- 2) en rätt till köp eller försäljning av rättigheter som avses i 1 punkten och 1 mom. 1 och 2 punkten,
- 3) någon annan rätt än de i 1 eller 2 mom. nämnda som baserar sig på ett avtal eller en förbindelse.

I en värdepapperscentral ska också föra en förteckning över antalet sådana värdeandelar som avses i 2 mom.

4 §

Förvaltarregistrering

Om en värdeandel har registrerats på ett förvaltningskonto enligt 5 a § i lagen om värdeandelskonton eller på ett kommissionskonto enligt 16 § i den lagen, ska i en förteckning

enligt 3 § i detta kapitel i stället för ägaren antecknas den som sköter förvaltarregistreringen. Den som sköter förvaltarregistreringen kan antecknas i förteckningen i stället för ägaren också när värdeandelen ägs av en utlänning eller av en utländsk organisation eller stiftelse. Förvaltarregistreringen kan skötas av kommissionskontots innehavare eller av värdepapperscentralen, en kontoförvaltare eller någon annan i 5 a § 3 mom. i lagen om värdeandelskonton avsedd organisation som kan få rätt att inneha ett förvaltningskonto.

Med stöd av förvaltarregistrerade aktier eller andra värdeandelar enligt 3 § 1 mom. kan inga andra rättigheter som värdeandelsägare göras gällande mot emittenten än rätten att lyfta medel, omvandla eller byta ut värdeandelar och delta i emissioner av aktier och andra värdeandelar.

Den som sköter förvaltarregistreringen ska på begäran meddela Finansinspektionen namnet på värdeandelarnas verkliga ägare, om detta är känt, och hur många värdeandelar ägaren innehar. Om den verkliga ägarens namn inte är känt ska den som sköter förvaltarregistreringen lämna motsvarande uppgifter om ett ombud som handlar på ägarens vägnar och överlämna ombudets skriftliga försäkran om att värdeandelarnas verkliga ägare inte är en finsk fysisk person, organisation eller stiftelse. Uppgifter om värdeandelar som avses i 3 § 1 mom. ska på begäran lämnas också till emittenten. Ett institut som avses i 2 kap. 10 § och som handlar på ägarens vägnar är emellertid inte skyldigt att ge en skriftlig försäkran, om det är fråga om värdeandelar som avses i 3 § 2 mom.

5 §

Registreringsfond

För att se till att kontoförvaltares skadeståndsansvar enligt lagen om värdeandelskonton fullgörs ska värdepapperscentralens styrelse inrätta en fond (*registreringsfonden*).

6 §

Sekundärt ansvar för skador som ska ersättas av kontoförvaltare

Om en kontoförvaltare inte kan fullgöra sin skadeståndsskyldighet enligt lagen om värdeandelskonton, har den skadelidande rätt till ersättning ur registreringsfonden. Registreringsfonden har då rätt att kräva att den kontoförvaltare som är skadeståndsskyldig ersätter fonden för betalningen till den skadelidande.

7 §

Garantiavgifter

Kontoförvaltarna ska betala in garantiavgifter till registreringsfonden. I registreringsfondens stadgar kan det föreskrivas att finska staten, andra stater, Finlands Bank och utländska centralbanker inte behöver betala garantiavgifter. Garantiavgifter ska betalas tills fondens kapital uppgår till minst 0,0048 procent av den genomsnittliga summan av det verkliga värdet på de värdeandelar som under de senaste fem åren har förvarats inom värdeandelssystemet, dock till minst 20 miljoner euro.

Kontoförvaltarna ska betala in garantiavgifter tills varje avgiftsskyldig kontoförvaltares andel av avgifterna, enligt vad som bestäms i registreringsfondens stadgar, motsvarar kontoförvaltarens andel av de ansvarsförbindelser som fonden ska täcka. Garantiavgifterna ska baseras på antalet registreringar i värdeandelssystemet, på registreringsbeloppen i euro och på de förvarade värdeandelarnas verkliga värde. Samma beräkningsgrund ska tillämpas på varje kategori av avgiftsskyldiga kontoförvaltare som nämns i registreringsfondens stadgar.

Med avvikelse från 1 mom. ska en kontoförvaltare som blir medlem i registreringsfonden efter det att fondens kapital har uppnått det minimibelopp som anges i 1 mom. betala

in 1,5 procent av fondens minimikapital som förskott på garantiavgiften när medlemskapet börjar. Förskottet på garantiavgiften ska räknas kontoförvaltaren till godo när dennas garantiavgift bestäms i enlighet med 8 §.

8 §

Garantiavgifterna och registreringsfondens medelsförvaltning

Registreringsfonden bestämmer halvårsvis i enlighet med sina stadgar det minsta belopp som ska insamlas till registreringsfonden genom garantiavgifter och storleken på varje avgiftsskyldig kontoförvaltares garantiavgift.

Registreringsfondens penningmedel ska placeras på ett säkert sätt som garanterar fondens likviditet. Avkastningen på registreringsfondens penningmedel ska läggas till fondens kapital efter det att de nödvändiga kostnaderna för fondens förvaltning har dragits av från avkastningen. Registreringsfondens penningmedel får inte placeras i fastigheter eller i sådana aktier eller andra värdepapper som ensamma eller tillsammans med andra värdepapper medför rätt att besitta en viss lägenhet eller del av en fastighet.

En kontoförvaltare som har betalat in garantiavgift har rätt att byta ut en såsom garantiavgift inbetald tillgångspost mot en annan på det sätt som anges i registreringsfondens stadgar. I så fall får den avgiftsskyldiges andel av avgifterna dock inte minska.

Om registreringsfondens kapital, efter det att ersättning betalats till skadelidande eller efter det att återbetalning gjorts enligt 15 § 2 mom., underskrider det minimibelopp som anges i 7 § 1 mom., ska kapitalet inom tre månader från ersättningen eller återbetalningen åter ökas till minimibeloppet.

Registreringsfonden får uppta kredit på det sätt som anges i stadgarna, om dess egna medel inte räcker för att täcka fondens ansvarsförbindelser.

9 §

Registreringsfondens stadgar och förvaltning

Registreringsfondens stadgar fastställs av finansministeriet på ansökan. Finansministeriet ska begära yttrande om fastställande av stadgarna av Finlands Bank och Finansinspektionen.

Av stadgarna ska framgå

- 1) fondens namn och hemort,
- 2) grunderna för bestämmande av de garantiavgifter som tas ut och överförs till fonden,
- 3) förfarandet för att öka totalbeloppet av de garantiavgifter som tas ut och överförs till fonden och förfarandet för att bestämma de avgiftsskyldiga kontoförvaltarens garantiavgifter,
- 4) tillgångsposter som utöver kontanter kan godtas som garantiavgifter samt principerna för värdering av dessa poster,
- 5) förfarandet vid betalning av ersättningar ur fonden,
- 6) huvudprinciperna för placering av fondens tillgångar och för fondens upplåning,
- 7) grunderna för utbetalning av fondens årliga avkastning och för återbetalning av fondens medel till kontoförvaltare som är skyldiga att betala in garantiavgifter,
- 8) fondens räkenskapsperiod,
- 9) antalet godkända revisorer eller revisionssammanslutningar som ska väljas för fonden, hur de väljs och deras mandatperiod,
- 10) hur stadgarna ändras och hur ändringar anmäls.

Fonden förvaltas av värdepapperscentralens styrelse med iakttagande av vad som bestäms om förvaltningen i fondens stadgar.

10 §

Registreringsfondens betalningsskyldighet

Om en kontoförvaltare inte har betalat en skadelidandes klara och ostridiga ersättningsfordran i enlighet med lagen om värdeandelskonton, kan den skadelidande anmäla detta till Finansinspektionen.

Finansinspektionen ska inom 21 dagar från en anmälan enligt 1 mom. eller från att på något annat sätt ha blivit upplyst om saken besluta huruvida registreringsfonden ska betala den skadelidandes fordringar. En förutsättning för att registreringsfonden ska åläggas betalningsskyldighet är att orsaken till den uteblivna betalningen av en fordran som avses i 1 mom. är att kontoförvaltaren har blivit försatt i konkurs, undergår företagssanering eller annars enligt Finansinspektionens bedömning inte endast tillfälligt är insolvent samt att det finns tillräcklig utredning om saken.

Finansinspektionen ska underrätta registreringsfonden, kontoförvaltaren, finansministeriet och värdepapperscentralen om sitt beslut enligt 2 mom.

För att Finansinspektionens beslut enligt 2 mom. ska kunna verkställas och för att beslut om ersättningar till enskilda skadelidande ska kunna fattas, ska kontoförvaltaren vid behov lämna registreringsfonden och Finansinspektionen uppgifter om alla innehavare av registrerade rättigheter och deras fordringar enligt 1 mom.

11 §

Fordringar som ersätts

En och samma skadelidande betalas ersättning ur registreringsfonden upp till ett belopp som motsvarar den skadelidandes ersättningsfordran på en och samma kontoförvaltare, dock högst 25 000 euro. Registreringsfonden är skyldig att betala högst 10 miljoner euro i ersättning för skador i samband med ett och samma skadefall.

Fysiska personer betalas ersättning ur registreringsfonden före andra skadelidande.

Den skadelidandes ersättning ska räknas enligt det verkliga värdet den dag då Finansinspektionen fattade sitt beslut enligt 10 § 2 mom. eller den dag då kontoförvaltarens insolvens konstaterades, beroende på vilken dag som infaller tidigare. Ersättning betalas till skadelidande som har full rätt till de fordringar som kontoförvaltaren innehar. Om flera gemensamt har rätt till ersättningen, ska vars och ens andel beaktas när den skadelidandes ersättning räknas ut.

Sådana tillgångar som har förvärvats genom brott för vilket den skadelidande eller dennes representant har dömts till straff för penningtvätt i enlighet med 32 kap. 6§ i strafflagen (39/1889), grov penningtvätt i enlighet med 7 §, stämpling till grov penningtvätt i enlighet med 8 §, penningtvätt av oaktsamhet i enlighet med 9 § eller penningtvättsförseelse i enlighet med 10 § i det kapitlet kan inte ersättas ur registreringsfonden.

12 §

Utbetalning av ersättningar

Registreringsfonden ska betala skadelidandes fordringar utan obefogat dröjsmål, dock inom tre månader från Finansinspektionens beslut enligt 10 § 2 mom. Om kontoförvaltaren före ett beslut enligt 10 § 2 mom. har försatts i likvidation eller konkurs eller undergår företagssanering, räknas tidsfristen från likvidations-, konkurs- eller saneringsbeslutet. Dröjsmålsränta enligt 4 § i räntelagen (633/1982) ska betalas på ersättningskulden räknat från den dag då Finansinspektionen fattade sitt beslut enligt 10 § 2 mom. i denna lag.

Finansinspektionen kan av särskilda skäl med högst tre månader förlänga den tid inom vilken registreringsfonden ska betala skadelidandes fordringar. Trots en eventuell förläng-

ning ska registreringsfonden emellertid betala ersättning utan dröjsmål, om en senare betalning vore oskäligen från ersättningstagarens synpunkt.

Om registreringsfonden inte ersätter en skadelidandes fordran inom den tid som anges i 1 eller 2 mom., får den skadelidande en fordran som denne har rätt att kräva ut av registreringsfonden.

Om en skadelidande eller dennes representant är åtalad för ett brott som nämns i 11 § 4 mom., får registreringsfonden trots 1 och 2 mom. skjuta upp betalningen till dess att en domstol har avgjort ärendet.

13 §

Registreringsfondens informationskyldighet

Registreringsfonden ska skriftligen informera den berörda kontoförvaltaren om alla kunder om Finansinspektionens beslut enligt 10 § 2 mom. Dessutom ska fonden genom en offentlig kungörelse meddela vilka åtgärder skadelidande ska vidta för att trygga sina fordringar. Kungörelsen ska också publiceras i de största dagstidningarna på de officiella språken inom kontoförvaltaren verksamhetsområde.

Registreringsfonden kan bestämma en tidsfrist på minst sex månader inom vilken skadelidande ska vidta åtgärder för att trygga sina fordringar. Fonden får emellertid inte till följd av att den tidsfrist som satts ut har överskridits vägra betala ersättning till en skadelidande som av något tvingande skäl inte har kunnat bevaka sin fordringsrätt inom utsatt tid.

14 §

Clearingfond

Bestämmelser om en värdepapperscentralers skyldighet att bilda en clearingfond finns i 2 kap. 9 § 2 mom.

Registreringsfonden och clearingfonden kan med finansministeriets tillstånd, i syfte att främja en rationell och effektiv förvaltning av tillgångarna, sammanslås till en enda fond. Sammanslagningen får inte minska värdepapperscentralens risktäckningskapacitet, och fonderingsskyldigheten för de institut som ska betala in garantiavgifter till fonderna får inte öka jämfört med läget före sammanslagningen.

15 §

Registreringsfondens avkastning och återbetalning av medel

Den garantiavgiftsandel som en kontoförvaltare betalat in kan anses höra till kontoförvaltaren tillgångar. Kontoförvaltaren har emellertid inte rätt att kräva avskiljande av sin andel av registreringsfonden och inte heller rätt att överlåta den till någon annan i andra fall än de som avses i 2 mom.

Om den verksamhet som ligger till grund för fonderingsskyldigheten avslutas, ska registreringsfonden på kontoförvaltaren begäran i enlighet med stadgarna återbetala den relativa andel av fondtillgångarna som kontoförvaltaren har betalat till fonden. Återbetalningen kan göras tidigast tre år efter det att den verksamhet som fonderingsskyldigheten grundat sig på avslutats.

Skadelidande rättsinnehavares ersättningsfordringar som har uppkommit på grund av en kontoförvaltarens verksamhet skyddas av registreringsfonden till dess att garantiavgifterna har återbetalats. Den andel som ska återbetalas räknas inte som fondens kapital och kan således inte användas till betalning av ersättningsfordringar som uppkommit efter det att kontoförvaltaren verksamhet avslutats.

Hänskjutande av ärenden till Finansinspektionen

Kontoförvaltare har rätt att hänskjuta beslut som registreringsfonden har fattat med stöd av denna lag till Finansinspektionen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

5 kap.

Anslutning av värdepapper och finansiella instrument till värdeandelssystemet.

1 §

Värdeandelar som avses i artikel 3 i EU:s förordning om värdepapperscentraler

Bestämmelser om anslutning till värdeandelssystemet av överlåtbara värdepapper som har upptagits till handel eller handlas på handelsplatser finns i artikel 3 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

På anslutning av placeringsfondandelar till värdeandelssystemet ska i övrigt tillämpas 10 kap. i lagen om placeringsfonder (48/1999).

I en värdepapperscentralens regler kan det bestämmas att också andra finländska aktiebolags aktier än de som avses i 1 mom. kan anslutas till värdeandelssystemet. På anslutningsförfarandet tillämpas då detta kapitel och 6 kap. Värdepapperscentralens regler ska innehålla närmare bestämmelser om förfarandet vid anslutningen. En aktie eller andel som ensam eller tillsammans med andra aktier eller andelar medför rätt att besitta en viss lägenhet eller del av en fastighet får dock inte anslutas till värdeandelssystemet.

2 §

Andra värdeandelar än de som avses i artikel 3 i EU:s förordning om värdepapperscentraler

En värdepapperscentral kan på ansökan av en emittent godkänna att andra värdepapper eller finansiella instrument än värdepapper, som avses i 1 § ansluts till värdeandelssystemet. Före beslutet ska centralen underrätta Finlands Bank om saken, om ansökan är av betydelse med tanke på bankens lagstadgade uppgifter.

Värdepapperscentralen ska i sitt beslut ange den tidpunkt från vilken värdepapper eller finansiella instrument kan anslutas till värdeandelssystemet. I sitt beslut kan värdepapperscentralen bestämma närmare om vilka uppgifter som ska registreras i systemet och om hur registreringen av uppgifter ska ske i fråga om den tidpunkt då värdepapperen eller de finansiella instrumenten ansluts till systemet. Före beslutet ska värdepapperscentralen kontrollera att emittenten i ett avtal som denna har ingått med en eller flera kontoförvaltare eller på något annat sätt har säkerställt att alla ägare till värdepapperen eller de finansiella instrumenten har möjlighet att få sin rätt registrerad i värdeandelssystemet.

De som äger värdepapperen eller de finansiella instrumenten eller deras företrädare kan från den tidpunkt som avses i 2 mom. hos den kontoförvaltare som emittenten anvisat ansöka om registrering av äganderätten. Sökanden ska överlåta värdepapperen eller de finansiella instrumenten till kontoförvaltaren och visa sin rätt enligt lagen om skuldebrev (622/1947) eller sin därmed jämförbara rätt att förfoga över värdepapperen eller de finansiella instrumenten. Kontoförvaltaren ska med iakttagande av lagen om värdeandelsskonton registrera värdepapperen eller de finansiella instrumenten på det värdeandelsskonto som sökanden anvisat.

De värdepapper och finansiella instrument som överlåtits till en kontoförvaltare ska förses med en anteckning om att de har anslutits till värdeandelssystemet.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om finansiella instrument gäller också i 1 kap. 3 § 1 punkten avsedda rättigheter som kan jämföras med finansiella instrument.

3 §

Andra utländska värdepapper än de som avses i artikel 3 i EU:s förordning om värdepapperscentraler

En värdepapperscentral kan till värdeandelssystemet ansluta andra utländska värdepapper än sådana som avses i 1 § eller rättigheter som hänför sig till eller baserar sig på dessa värdepapper och som hanteras i ett utländskt system. Värdepapper eller rättigheter som hänför sig till de värdeandelar som ansluts ska inom det utländska systemet registreras på värdepapperscentralens konto enligt avtal mellan värdepapperscentralen och det utländska institutet eller hållas åtskilda för värdeandelsägarna på något annat sätt. De anslutna värdeandelarna ska sammanlagt motsvara de värdepapper eller rättigheter som det utländska institutet håller åtskilda. Värdeandelarna kan anslutas till värdeandelssystemet trots vad som i denna lag och i lagen om värdeandelsskonton föreskrivs om emittenter. Värdepapperscentralens regler ska innehålla bestämmelser om anslutningsförfarandet.

Värdepapperscentralen kan på ansökan av emittenten godkänna att utländska värdepapper eller rättigheter som hänför sig till eller baserar sig på dem ansluts till värdeandelssystemet. Om det för värdeandelar som ska anslutas har utfärdats bevis som inte makuleras i samband med anslutningen, ska värdepapperscentralen förvissa sig om att bevisen inte sätts i omlopp samtidigt som värdeandelarna. Detsamma gäller rättigheter som hänför sig till eller baserar sig på utländska värdepapper och som ansluts till värdeandelssystemet. Innan utländska värdepapper ansluts till värdeandelssystemet ska värdepapperscentralen kunna förvissa sig om att anslutningen och hanteringen av värdeandelarna kan ske utan att det äventyrar tillförlitligheten och ändamålsenligheten i värdeandelssystemets funktion eller investerarskyddet. Värdepapperscentralens regler ska innehålla bestämmelser om anslutningsförfarandet.

4 §

Emissionskonto

När värdeandelar ansluts till värdeandelsregistret ska ett emissionskonto öppnas.

På emissionskontot ska samma uppgifter antecknas som enligt lag ska anges på värdepapper som utfärdas för värdeandelarna samt antalet värdeandelar som emitterats. För värdeandelar som avses i 4 kap. 3 § 2 mom. 1 punkten ska på emissionskontot dessutom antecknas förfallodagar, eventuell lånesäkerhet, låneränta eller eventuell annan kompensation som ska betalas för lånet, återbetalningsvillkor och andra väsentliga lånevillkor.

För värdeandelar som avses i 3 § 1 mom. ska på emissionskontot antecknas det antal som ansluts till värdeandelssystemet, värdeandelarnas utländska identifikationssignum och vilka typer av rättigheter värdeandelarna avser, uppgifter om det i 2 kap. 10 § avsedda utländska institut där värdeandelens underliggande värdepapper eller rättigheter som hänför sig till eller baserar sig på dem förvaras och uppgifter om emittenten.

5 §

Avförande av värdepapper och finansiella instrument från värdeandelssystemet

En värdepapperscentral kan på ansökan av emittenten avföra värdepapper och finansiella instrument från värdeandelssystemet, om värdepapperens och de finansiella instrumentens rättsinnehavares rättigheter inte därigenom äventyras.

Värdepapperscentralen kan på eget initiativ avföra värdepapper och finansiella instrument från värdeandelssystemet, om emittenten är insolvent eller väsentligen har åsidosatt

sina åtaganden i fråga om värdeandelssystemet eller av något annat jämförbart och synnerligen vägande skäl. En förutsättning är dessutom att värdepapperens och de finansiella instrumentens rättsinnehavares rättigheter inte äventyras till följd av att värdepapperen och de finansiella instrumenten avförs.

Värdepapperscentralen ska innan värdepapperen eller de finansiella instrumenten avförs från värdeandelssystemet för Finansinspektionen lägga fram en utredning om att de förutsättningar som avses ovan i denna paragraf är uppfyllda. Värdepapperen och de finansiella instrumenten får avföras från värdeandelssystemet, om inte Finansinspektionen inom tre månader efter att utredningen lades fram meddelar att den motsätter sig att de avförs.

Värdepapperscentralens regler ska innehålla närmare bestämmelser om hur värdepapper och finansiella instrument avförs från värdeandelssystemet.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om finansiella instrument gäller på motsvarande sätt rättigheter som enligt 1 kap. 3 § 1 punkten kan jämföras med finansiella instrument.

6 kap.

Aktier och andelar som hör till värdeandelssystemet

1 §

Tillämpningsområde

Detta kapitel tillämpas på aktiebolag och andelslag som är registrerade enligt finsk lag och vars aktier och andelar hör till värdeandelssystemet.

Vad som i detta kapitel föreskrivs om huruvida ett aktiebolag och andelslags aktier och andelar hör till värdeandelssystemet tillämpas också på aktier och andelar som har anslutits till ett utländskt värdeandelssystem. Om aktierna eller andelarna har anslutits till ett utländskt värdeandelssystem, avses i denna lag med det nämnda värdeandelsskontot ett sådant konto som tillhandahålls genom en tjänst enligt avsnitt A punkt 2 i bilagan till EU:s förordning om värdepapperscentraler.

2 §

Avtal med en utländsk värdepapperscentral om utlämnande av uppgifter om aktieägare och andelsägare till myndigheter

Aktiebolag och andelslag ska för att trygga fullgörandet av myndigheternas lagstadgade uppgifter ingå avtal med en utländsk värdepapperscentral med stöd av vilket värdepapperscentralen, en organisation som hör till samma koncern eller en part till värdepapperscentralen utan dröjsmål ska lämna bolaget eller andelslaget de uppgifter om aktieägare och andelsägare som avses i 3 kap. 15 § 2 mom. i aktiebolagslagen eller 4 kap. 14 § 2 mom. i lagen om andelslag (421/2013).

Aktiebolaget eller andelslaget ska på förhand ge in det i 1 mom. avsedda avtalet till Finansinspektionen för kännedom.

3 §

Registrering av rättigheter

Ett bolag och andelslag ska se till att aktieägaren eller andelsägaren hos en part till värdepapperscentralen kan kräva registrering av sin rättighet, när ett beslut enligt 3 kap. 14 a § i aktiebolagslagen eller 4 kap. 13 a § i lagen om andelslag, om att bolagets eller andelslagets aktier eller andelar hör till värdeandelssystemet har registrerats och anmälningstiden har börjat löpa. Rättigheten ska registreras på ett sådant av värdepapperscen-

tralen godkänt sätt som innebär att sambandet mellan varje aktie eller andel och registreringen på värdeandelskontot kan utredas.

Om ett aktie- eller andelsbrev har utfärdats över en aktie eller en andel, ska aktie- eller andelsägaren överlämna aktie- eller andelsbrevet till värdepapperscentralens part. Bolaget eller andelslaget ska se till att parten till värdepapperscentralen på aktie- eller andelsbrevet antecknar att aktierna eller andelarna har anslutits till värdeandelssystemet.

Panthavare och andra rättsinnehavare kan anmäla sina rättigheter för registrering på aktieägarens eller andelsägarens värdeandelskonto. Bolaget eller andelslaget ska se till att aktien eller andelen och innehavarens rättighet utifrån en behövlig utredning av sökanden kan registreras på ett värdeandelskonto som öppnas i aktieägarens eller andelsägarens namn, om aktieägaren eller andelsägaren inte har något värdeandelskonto. Pantsättningen kan i detta fall registreras utan kontoinnehavarens skriftliga samtycke.

4 §

Verkan av anmälningstidens utgång

När anmälningstiden har gått ut kan de rättigheter som en aktieägare eller andelsägare har i bolaget eller andelslaget inte utövas, om de inte har registrerats i värdeandelssystemet enligt 3 §.

5 §

Aktier som registreras på gemensamt konto

Bolaget eller andelslaget ska senast vid anmälningstidens utgång öppna ett gemensamt värdeandelskonto för de aktieägares eller andelsägares räkning i fråga om vilka det inte inom anmälningstiden har krävts att rättigheterna ska bli registrerade i värdeandelssystemet.

6 §

Vänteförteckning

Då ett bolag eller ett andelslag bildas eller nya aktier eller andelar emitteras ska den som har rätt till en aktie eller en andel inte antecknas i aktieägarförteckningen eller i medlems- och ägarförteckningen, utan i en särskild förteckning (*vänteförteckning*) som förs av bolagets eller andelslagets styrelse, till dess att bolaget eller andelslaget och aktien eller andelen har registrerats samt aktien eller andelen i andelslaget har betalats till fullo. I anslutning till förvärvaren ska i förteckningen göras anteckning om betalning för aktien eller andelen.

Om en aktie är föremål för en sådan lösningsrätt som avses i 3 kap. 7 § i aktiebolagslagen eller om det krävs samtycke enligt 3 kap. 8 § i den lagen för förvärv av aktien, ska ett förvärv som har anmälts för införande i aktieägarförteckningen i stället antecknas i vänteförteckningen tills det har utretts att lösningsrätten inte utnyttjas eller tills samtycke har getts. På sådana aktier tillämpas 3 kap. 7 § 4 mom. och 8 § 4 mom. i aktiebolagslagen.

Om överlåtelse av en aktie eller en andel har begränsats med stöd av lagen om andelslag eller andelslagets stadgar, ska förvärv som anmälts för införande i medlems- och ägarförteckningen i stället antecknas i vänteförteckningen, tills det har utretts att lösningsrätten inte utnyttjas, att samtycke ges eller att den som förvärvar en andel antas som medlem. På sådana aktier tillämpas 4 kap. 6 § 4 mom. och 7 § 4 mom. i lagen om andelslag.

7 §

Avförande av aktier och andelar ur värdeandelssystemet

Om en aktie eller en andel är föremål för panträtt, utmätning eller säkerhetsåtgärder som har noterats på värdeandelskontot, får aktien eller andelen inte avföras från värdeandelssystemet utan att denna rätt har antecknats i aktieägarförteckningen eller i medlems- eller ägarförteckningen eller utan att det samtidigt utfärdas ett aktie- eller andelsbrev, vars besittningsrätt överförs på panthavaren eller utsokningsmyndigheten.

AVDELNING IV

ÅTERHÄMTNING OCH RESOLUTION AV VÄRDEPAPPERSCENTRALER

7 kap.

Återhämtning och resolution av värdepapperscentraler

1 §

Resolutionsmyndighet

Myndighetsuppgifterna vid planering av resolution av en värdepapperscentral enligt detta kapitel hör till Verket för finansiell stabilitet enligt lagen om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014), nedan *verket*, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i lagen om resolution av kreditinstitut och värdepappersföretag (1194/2014), nedan *resolutionslagen*.

2 §

Skyldighet att upprätta en återhämtningsplan

Bestämmelser om en värdepapperscentralers skyldighet att upprätta en återhämtningsplan finns i artikel 22.2 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

3 §

Skyldighet att upprätta en resolutionsplan

Verket ska efter att det har hört finansministeriet, Finlands Bank och Finansinspektionen upprätta en resolutionsplan för en värdepapperscentral i enlighet med artikel 22.3 i EU:s förordning om värdepapperscentraler. Finlands Bank och Finansinspektionen ska bistå verket vid upprättandet av resolutionsplanen.

I resolutionsplanen ska anges alternativa sätt när det gäller att komma till rätta med enskilda värdepapperscentralers allvarliga ekonomiska problem och när det gäller avhjälpan av omfattande instabilitet inom den finansiella sektorn eller det finansiella systemet.

Verket kan ålägga en värdepapperscentral att bistå vid upprättandet av en resolutionsplan och vid uppdatering av planen samt att till verket ge in resolutionsplanen för värdepapperscentralens moderbolag.

De myndigheter som avses i denna paragraf ska dessutom i nära samarbete samverka för att upprätta resolutionsplanen.

4 §

Granskning av resolutionsplanen

Verket ska årligen granska värdepapperscentralernas resolutionsplaner.

En resolutionsplan ska dessutom granskas efter varje sådan förändring i värdepapperscentralens rättsliga eller funktionella struktur, affärsverksamhet eller finansiella ställning som kan ha betydande relevans för planens genomförbarhet eller annars förutsätter att planen granskas. Värdepapperscentralen, Finlands Bank och Finansinspektionen ska utan dröjsmål till verket rapportera de uppgifter som ändrats.

5 §

Resolutionsplanens innehåll

Av resolutionsplanen ska framgå hur kontinuiteten för de huvudtjänster som värdepapperscentralen erbjuder tryggas, rättskyddet för innehavarna av värdeandelar och betydelsen av värdepapperscentralens verksamhet med tanke på stabiliteten på finansmarknaden.

I resolutionsplanen ska beaktas det som i 2 kap. 9 § föreskrivs om skyldigheten att trygga clearingverksamheten och i 2 kap. 12 § om värdepapperscentralens beredskapskyldighet för undantagsförhållanden.

6 §

Uppgifter som behövs för upprättande av en resolutionsplan

Värdepapperscentralen ska tillstålla verket de uppgifter och utredningar som behövs för att upprätta, underhålla och genomföra resolutionsplanen.

Om Finlands Bank eller Finansinspektionen innehar de uppgifter och utredningar som avses i 1 mom. ska Finlands Bank eller Finansinspektionen på verkets begäran ge in uppgifterna och utredningarna till verket.

7 §

Informationskyldighet om resolutionsplaner

Verket ska till finansministeriet, Finlands Bank och Finansinspektionen ge in de resolutionsplaner och resolutionsplaner för värdepapperscentralens moderbolag som avses i detta kapitel samt ändringar i planerna.

Verket ska samarbeta med de myndigheter som svarar för resolutionsplanen i fråga om värdepapperscentralens moderbolag.

AVDELNING V

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

8 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Tystnadsplikt

Den som i egenskap av medlem eller ersättare i ett organ, som anställd hos eller som vid utförandet av ett uppdrag för en kontoförvaltare, central motpart eller värdepapperscentral, en kontoförvaltares, central motparts eller värdepapperscentralens holdingföretag,

ett finansiellt institut som hör till en kontoförvaltares eller värdepapperscentralers finansiella företagsgrupp eller en sammanslutning av kontoförvaltare eller värdepapperscentraler har fått kännedom om en värdeandelsägares, en emittents eller någon annans ekonomiska ställning eller personliga omständigheter eller om en affärs- eller yrkeshemlighet, är skyldig att hemlighålla saken, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att informationen röjs. Sekretessbelagd information får inte heller lämnas till kontoförvaltarens eller värdepapperscentralens bolagsstämma eller andelsstämma eller till aktie- eller andelsägare som deltar i stämman. I fråga om information som avses i 4 kap. 4 § 3 mom. och annan information som en värdeandelsemittent har fått i denna egenskap gäller tystnadsplikten även den som är medlem eller ersättare i ett organ eller anställd hos emittenten eller som utför uppdrag för denna.

Den som i egenskap av medlem eller ersättare i ett organ eller som tjänsteman hos en clearingmedlem eller en organisation som verksamheten har utkontrakterats till har fått kännedom om icke-offentliggjorda omständigheter som gäller en emittents eller någon annans ekonomiska ställning eller personliga omständigheter eller fått kännedom om en affärs- eller yrkeshemlighet, får inte röja eller annars avslöja eller utnyttja informationen, om det inte har föreskrivits eller i behörig ordning beslutats att informationen ska röjas eller om inte den till vars förmån tystnadsplikten har föreskrivits ger sitt samtycke till att informationen röjs.

Värdepapperscentraler har trots bestämmelserna om tystnadsplikt rätt att ur värdeandelsystemet lämna ut uppgifter till insiderregister över ägande och till register över privata transaktioner som görs av sådana personer med inflytande som avses i 7 kap. 11 § 3 mom. i lagen om investeringstjänster.

2 §

Informationsskyldighet

Kontoförvaltare, clearingmedlemmar, de som sköter förvaltarregistrering, centrala motparter och värdepapperscentraler och organisationer som verksamheten utkontrakterats till samt dessa aktörers holdingföretag, finansiella institut som hör till dessa aktörers finansiella företagsgrupp och sammanslutningar av dessa aktörer är trots bestämmelserna om tystnadsplikt skyldiga att lämna ut uppgifter som avses i 1 § och annan information om värdeandelskonton och värdeandelars ägare till de myndigheter som enligt lag har rätt att få sådan information. Bestämmelser om skyldigheten att lämna ut uppgifter till domstolar finns i 17 kap. i rättegångsbalken och annanstans i lag. Separata bestämmelser gäller för skyldigheten att lämna ut uppgifter om värdeandelskonton och värdeandelars ägare för beskattningen.

Kontoförvaltare, clearingmedlemmar, de som sköter förvaltarregistrering, centrala motparter, värdepapperscentraler och organisationer som verksamheten utkontrakterats till samt dessa aktörers holdingföretag och finansiella institut som hör till deras finansiella företagsgrupp har trots bestämmelserna om tystnadsplikt rätt att lämna ut uppgifter som avses i 1 mom. till företag som hör till samma koncern, finansiella företagsgrupp eller i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004) avsett finans- och försäkringskonglomerat för kundbetjäning och andra kundrelationer, för marknadsföring och för koncernens, företagsgruppens eller konglomeratets riskhantering, om den tystnadsplikt som avses i 1 § eller motsvarande tystnadsplikt gäller för dess förvaltningsorgans medlemmar och för dess tjänstemän. Vad som i detta moment föreskrivs om utlämnande av information gäller inte utlämnande av känsliga uppgifter enligt 11 § i personuppgiftslagen (523/1999).

3 §

Kundkontroll

Värdepapperscentralen, clearingmedlemmar och kontoförvaltare samt finansiella institut som hör till dessa aktörers finansiella företagsgrupp ska ha kännedom om sina kunder. Kontoförvaltare och värdepapperscentraler samt finansiella institut som hör till dessa aktörers finansiella företagsgrupp ska dessutom vid behov ha kännedom om kundernas verkliga förmånstagare och de personer som handlar för kundernas räkning. De system som avses i 2 mom. kan användas för att fullgöra skyldigheterna enligt detta moment.

Kontoförvaltare och finansiella institut som hör till dess finansiella företagsgrupp samt värdepapperscentraler ska ha tillräckliga riskhanteringssystem för bedömning av de risker som kunderna medför för verksamheten.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om värdepapperscentraler ska tillämpas också på finländska centrala motparter.

Bestämmelser om kundkontroll finns dessutom i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008).

4 §

Skadestånd

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vållar en annan person skada genom ett förfarande som strider mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den är skyldig att ersätta skadan.

Bestämmelser om jämkning av skadestånd finns i 2 kap. i skadeståndslagen (412/1974) och bestämmelser om fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga i 6 kap. i den lagen.

5 §

Ordningsavgift

Sådana bestämmelser som avses i 38 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Finansinspektionen och för vilka det vid försummelse eller överträdelse påförs ordningsavgift, är bestämmelserna i 2 kap. 17–19 § om insideranmälan och insiderregister, bestämmelserna i 2 kap. 26 § om tillämpning av bestämmelserna i det kapitlet på en central motpart samt bestämmelserna i artiklarna 15 och 31–38 i EMIR-förordningen om centrala motparters verksamhet.

6 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift påförs för försummelse att iaktta eller för överträdelse av följande bestämmelser som avses i 40 § i lagen om Finansinspektionen:

1) bestämmelserna om organisering av en värdepapperscentralers verksamhet i 2 kap. 8 § 2 mom. samt bestämmelserna om organisering av centrala motparters verksamhet i artiklarna 16, 26–30 och 39–50 i EMIR-förordningen,

2) bestämmelserna om tryggnad av clearingverksamheten i 2 kap. 9 § 1–2 och 5 mom.,

3) bestämmelserna om värdepapperscentralens tillsynsuppgift i 2 kap. 13 §,

4) bestämmelserna om privata transaktioner hos en värdepapperscentral och central motpart i 2 kap. 16 och 26 §,

5) bestämmelserna om ingående av avtal med en utländsk värdepapperscentral i 6 kap. 2 § 1 mom.,

6) bestämmelserna om kundkontroll i 3 § i detta kapitel,

Bestämmelser som avses i 40 § i lagen om Finansinspektionen är, utöver 1 mom., försumelse att iaktta eller överträdelse av följande bestämmelser i EU:s förordning om värdepapperscentraler:

1) bestämmelserna i artiklarna 16, 25 och 54 om tillhandahållande av de tjänster som avses i avsnitten A, B och C i bilagan till förordningen,

2) bestämmelserna i artiklarna 20.1 b och 57.1 b om lämnande av osanna uppgifter och om något annat lagstridigt förfarande i samband med ansökan om verksamhetstillstånd,

3) bestämmelserna i artikel 47.1 om kapitalkrav,

4) bestämmelserna i artiklarna 26–30 om de krav som ställs på organiseringen av värdepapperscentralers verksamhet,

5) procedurbestämmelserna i artiklarna 32–35 om värdepapperscentralers affärsverksamhet,

6) bestämmelserna i artiklarna 37–41 om krav på värdepapperscentralers tjänster,

7) bestämmelserna i artiklarna 43–47 om stabilitetskrav i fråga om värdepapperscentralers verksamhet,

8) bestämmelserna i artikel 48 om länkar mellan värdepapperscentraler,

9) bestämmelserna i artiklarna 49–53 om värdepapperscentralers missbruk av dominerande ställning samt beviljande av olika typer av tillträde,

10) bestämmelserna i artikel 59.3 om de särskilda stabilitetskrav för verksamheten som hänför sig till utsedda kreditinstituts kreditrisker,

11) bestämmelserna i artikel 59.4 om de särskilda stabilitetskrav för verksamheten som hänför sig till de utsedda kreditinstitutens likviditetsrisker,

12) bestämmelserna i 2 kap. 22 § 1 mom. om skyldigheten att ha rutiner för rapportering om överträdelser och om sekretess i fråga om personuppgifter.

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. är också de närmare bestämmelser och föreskrifter som gäller bestämmelser som avses 1 och 2 mom. sådana bestämmelser som avses i 40 § i lagen om Finansinspektionen. Detsamma gäller bestämmelserna i sådana förordningar och beslut av Europeiska kommissionen som antagits med stöd av EU:s förordning om värdepapperscentraler.

7 §

Påförande och verkställighet av administrativa påföljder

Bestämmelser om påförande, offentliggörande och verkställighet av administrativa påföljder och om behandlingen i marknadsdomstolen av ärenden som gäller administrativa påföljder finns i 4 kap. i lagen om Finansinspektionen.

8 §

Överklagande av finansministeriets beslut

Bestämmelser om överklagande av beslut som finansministeriet meddelat med stöd av denna lag finns i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Om ett i 2 kap. 1 § avsett beslut om beviljande av verksamhetstillstånd för en värdepapperscentral, ett i 2 kap. 15 § avsett beslut om fastställelse av värdepapperscentralens regler eller ett i 2 kap. 23 § avsett beslut om beviljande av verksamhetstillstånd för en central motpart inte har meddelats inom den föreskrivna tidsfristen, får sökanden anföra besvär. Besvären anses i så fall gälla avslag på ansökan. Sådana besvär får anföras till dess att beslut har meddelats. Finansministeriet ska underrätta besvärsmyndigheten om beslutet, om detta har meddelats efter att besvär anförts. Bestämmelser om anförande och behandling av besvär finns till övriga delar i förvaltningsprocesslagen.

9 §

Överklagande av Finansinspektionens beslut

Bestämmelser om överklagande av beslut som Finansinspektionen har meddelat med stöd av denna lag finns i förvaltningsprocesslagen och i 73 § i lagen om Finansinspektionen.

10 §

Brott mot tystnadsplikten

För brott mot tystnadsplikten enligt 2 kap. 22 § samt 1 § i detta kapitel ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, dömas till straff enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen.

11 §

Olovligt bedrivande av verksamhet som värdepapperscentral

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med 2 kap. 1 § 1 mom. bedriver verksamhet som värdepapperscentral utan tillstånd ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för *olovligt bedrivande av verksamhet som värdepapperscentral* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

12 §

Olovligt bedrivande av verksamhet som central motpart

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bedriver verksamhet som central motpart i strid med artikel 14 i EMIR-förordningen ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för olovligt bedrivande av verksamhet som central motpart dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

13 §

Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om förfaranden vid kundkontroll enligt 3 § 1 mom. och om riskhantering enligt 3 § 2 mom.

14 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 21 juni 2017.

Genom denna lag upphävs lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (749/2012), nedan *den upphävda lagen*.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den upphävda lagen eller en bestämmelse i den lagen, avser hänvisningen efter att denna lag trädde i kraft en hänvisning till denna lag eller en motsvarande bestämmelse i den.

Föreskrifter som Finansinspektionen meddelat med stöd av den upphävda lagen förblir i kraft.

Genom förordning av finansministeriet utfärdas bestämmelser om den tidpunkt vid vilken en värdepapperscentral senast ska ansöka om verksamhetstillstånd enligt artikel 17 i EU:s förordning om värdepapperscentraler, på det sätt som genomförandet av Europeiska unionens rättsakter förutsätter. Finansministeriets förordning ska utfärdas senast inom sex månader efter ikraftträdandet av de tekniska standarder som antagits med stöd av artikel

17, 26, 45, 47 och 48 samt vid behov artikel 55 och 59 i EU:s förordning om värdepapperscentraler.

På sådana värdeandelskonton som förts i värdeandelsägarnas namn och för vars kostnader emittenterna för värdeandelarna i fråga har svarat vid ikraftträdande av denna lag, tillämpas under två år från ikraftträdandet av denna lag de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 16 juni 2017

Republikens President

Sauli Niinistö

Finansminister Petteri Orpo